

ICEDE Working Paper Series

A Balanza Fiscal Básica de Galicia para o período 2002-2013

Alberto Turnes Abelenda
Xavier Vence Deza

Nº 28, Febreiro 2020
ICEDE Working Paper Series
ISSN 2254-7487
<http://www.usc.es/icede/papers>

Grupo de investigación Innovación, Cambio Estructural e Desenvolvemento (ICEDE)

Departamento de Economía Aplicada
Universidade de Santiago de Compostela
Avda. do Burgo s/n
15782 Santiago de Compostela – A Coruña
Telf. +34 881 811 567
www.usc.es/icede

A balanza fiscal básica de Galicia para o período 2002-2013.

Alberto Turnes Abelenda
Profesor de Economía Aplicada
PhD. ICEDE Group
Universidade de Santiago de Compostela
juanalberto.turnes@usc.es

Xavier Vence Deza
Catedrático de Economía Aplicada
ICEDE Group
Universidade de Santiago de Compostela
xavier.vence@usc.es

Febreiro 2020

Resumo

O cálculo do saldo fiscal dun territorio conta cunha grande tradición no campo da investigación económica. Sen embargo, o que se observa é que non existe para Galicia ningún estudo recente que analice o saldo fiscal para unha determinada serie histórica. Ademais a maioría dos traballos existentes calculan dito saldo exclusivamente baixo unha das metodoloxías desenvolvidas, omitindo os beneficios, dende unha perspectiva analítica, que proporcionarían os resultados acadados baixo outra metodoloxía. Así, no presente traballo lévase a cabo a estimación do saldo da balanza fiscal de Galicia para o período 2002-2013, dende a metodoloxía fluxo monetario.

Como principal novidade, diferenciándose dos diferentes traballos publicados ate o momento para Galicia e incluso para o resto dos territorios e supoñendo unha considerable innovación metodolóxica, o saldo da balanza fiscal estímase diferenciando entre unha balanza fiscal básica e unha balanza fiscal ampliada. Este feito permite observar como varía o saldo fiscal da nosa Comunidade cando se diferencia aquel gasto que se distribúe en base a criterios obxectivos, como é a poboacións, con aquel outro gasto que se distribúe en base a características estruturais da economía de cada territorio, como poden ser as prestacións sociais.

Palabras clave

Balanza fiscal, Galicia, ingresos imputados, gastos imputados

Clasificación JEL: H70, H71,H72

1. Introducción

O estudo sobre as balanzas fiscais é unha área que xa se atopa perfectamente asentada no campo da investigación. Os primeiros cálculos foron realizados por Trias Fargas (1960), Castells (1979) e Castells e Parellada (1983). Máis recentemente, unha nova xeración de balanzas fiscais comezou cos traballos de Castells et al. (2000) ou Barberán e Uriel (2007). Na mesma liña, a Generalitat de Catalunya estimou a súa balanza fiscal para o período 2002-2014¹.

As definicións que se poden dar sobre o que é unha balanza fiscal son varias e están suxeitas ao obxectivo da mesma. Facendo referencia aos traballos máis actuais, podemos citar o traballo de Barberán e Uriel (2007), onde a balanza fiscal é entendida como un mecanismo que permite medir a redistribución do gasto que leva a cabo o Estado sobre os individuos que viven en diferentes territorios.

A definición dada por Barberán e Uriel (2014), choca en certa medida coa ofrecida por Montasell e Sánchez (2012). Así, estes últimos autores desligan o obxecto dos seus estudos dos efectos da redistribución do gasto sobre o individuo e centran a súa atención no territorio, isto é, cal é a posición que ocupa un territorio dentro da relación que se dá entre ingresos achegados por este á Administración Central e o gasto que recibe por parte da Administración. En Bosch e Espasa (2013), faise tamén unha clara referencia ao territorio como suxeito principal.

Un exercicio de cuantificación lixeiramente diferente é o denominado Sistema de Contas Públicas Territorializadas, realizado por De la Fuente, Barberán e Uriel (2014). Un dos principais aspectos a ter en conta deste traballo é que segundo De la Fuente et al. (2014), asúmese que o resultado proporcionado por unha balanza fiscal é pouco relevante xa que deriva dunha agregación de partidas de moi distinta natureza e que responden a lóxicas moi diversas. O que importa para os autores pois, son unhas contas territorializadas que permitan comparar entre territorios o maior número posible de agregados de ingresos e gastos. Así, cabe mencionar que a metodoloxía difire nalgúns aspectos dunha balanza fiscal habitual e, de feito, os autores recoñecen que o SCPT non poden ser consideradas balanzas fiscais

Por outra banda é importante sinalar que as contas territorializadas elaboradas por De la Fuente et al. (2014), teñen como principal obxectivo o estudo da equidade, isto é, a relación existente entre o que os cidadáns pagan e a contraprestación que reciben por parte do goberno central en forma de bens e servizos.

¹ Dito cálculo da Balanza Fiscal de Cataluña baséase nunha metodoloxía desenvolvida polos seguintes autores. Núria Bosch, Joan F. Corona, Joan Carles Costas, Marta Espasa, Guillem López, Eduard Rius, Joan Ramon Rovira, Ramon Tremosa, Xavier Sala-i-Martín, Joaquim Solé Vilanova, Maite Vilalta, Matias Vivest Antoni Zabalza.

En base ás definicións da balanza fiscal e os fundamentos teóricos que a sustentan desenvólvense diferentes metodoloxías, sendo principalmente dúas as máis relevantes: a de carga-beneficio e fluxo monetario. Os primeiros traballos empregan o método denominado *recadación pago*, onde o principal problema residía en como poder imputar aquel gasto que non estaba estruturado por provincias. A partir do xa mencionado traballo de Castells (1979), a metodoloxía *carga-beneficio* comeza a expandirse e será a máis empregada nas seguintes análises realizadas.

Si volvemos a comparar a definición achegada por este autor coa definición proporcionada por Montasell e Sánchez (2012), obsérvanse de novo diferenzas importantes. Así Barberán (2014), non fai referencia a que a través da metodoloxía fluxo monetario se poida analizar o impacto do gasto público na economía nun territorio, así como tamén, que a través da de carga-beneficio trátase de estudar o incremento do benestar dos individuos que xera o gasto público.

Por outra banda, a maioría de autores que realizan as balanzas fiscais desde o punto de vista do Estado central adoitan defender o método de carga-beneficio, xa que como se sinala no traballo de De la Fuente et al. (2014), esta é a única metodoloxía válida para medir a equidade. Desta forma a outra metodoloxía empregada na elaboración das balanzas fiscais, a denominada fluxo monetario, xa queda dende un inicio deslexitimada, posto que a través desta non se pode medir a equidade entre o que pagan os cidadáns e o que reciben do Estado.

O debate existente sobre cal pode ser a metodoloxía máis idónea para o cálculo dunha balanza fiscal atópase en continua vixencia. Si facemos un percorrido sobre as balanzas fiscais no plano internacional, Bosch e Espasa (2014) sinalan que o método máis empregado para o cálculo das mesmas nos países con maior tradición como, Canadá, Estados Unidos, Australia, Bélxica ou Alemaña é a de fluxo monetario. Con todo, tamén se sinala que o único informe elaborado pola UE emprega ambas metodoloxías e Vaillancourt (2014) argumenta que, entre todas as metodoloxías, a máis idónea para a construción da balanza fiscal é a denominada carga-beneficio. Por outra banda e tendo en conta os argumentos de Borrell (2015) poderíase sinalar que practicamente non existen balanzas fiscais noutros países que non sexan España e que os informes que se poden ter en conta dende outros países non poden ser considerados como oficiais. Polo tanto, estamos xa ante un primeiro problema que implica un profundo desacordo sobre cal é a metodoloxía idónea.

Outro aspecto clave que envolve a polémica xerada sobre que enfoque empregar, refírese á rigorosidade das dúas metodoloxías. Algúns autores, como é o caso de Barberán (2014), manifestan que o método carga-beneficio ofrece unha visión máis ampla sobre os fluxos fiscais que a proporcionada polo método fluxo

monetario. Agora ben, considerando os argumentos de Bosch e Espasa (2014), esa maior información implica asumir unha serie de cálculos moi complexos e de supostos que en moitos casos carecen dunha clara base científica, debido á falta de instrumentos necesarios para medir determinada información. Poderíase mencionar, como sinala López Casanovas (2014), aqueles supostos que implican asumir o traslado cara adiante ou cara atrás das cotizacións sociais, cara aos prezos, ou cara aos beneficios empresariais. Isto é, pódese afirmar que o alcance do enfoque carga-beneficio pretende ser moi ambicioso, agora ben, dita ambición provoca que se asuman determinados postulados que poden chegar a ser cuestionables.

Pero si afondamos máis sobre a polémica que poida haber ao redor da metodoloxía empregada para o cálculo da balanza fiscal, pódese concluír que non existe como tal, xa que o que está de fondo é o obxectivo co cal se constrúe unha balanza fiscal. Non se pode obviar que o razoamento polo cal a Generalitat de Catalunya elabora a súa balanza fiscal non é o mesmo que a empregada polo Ministerio de Facenda para construír o denominado informe sobre SCPT.

Tendo en conta o anteriormente exposto, o núcleo do debate sobre a metodoloxía existente reside na visión subxectiva sobre o que se entende por territorio e a relación deste cos individuos. Así para aqueles que defenden principalmente a metodoloxía carga-beneficio, o único que existe e prevalecen son os individuos, que simplemente viven en diferentes latitudes xeográficas, pero onde o territorio non existe como suxeito económico propio é dicir, non ten ningún tipo de incidencia sobre a xeración de riqueza e a distribución da mesma. Con todo, para aqueles que defenden a metodoloxía fluxo monetario, o territorio xoga un rol fundamental xa que si existe como suxeito económico propio é dicir, si que inflúe na xeración de riqueza e en como é distribuída.

Centrándonos en Galicia, os traballos existentes son escasos e practicamente a totalidade das estimacións realizadas forman parte de traballos levados a cabo para o conxunto do Estado.

Táboa 1: Resultados para Galicia dos principais informes elaborados sobre as Balanzas Fiscais. Millóns de euros.

	Metodoloxía	Saldo	Saldo/PIB
Castells e outros (2000)	Carga gasto	1.547	6%
	Carga-beneficio	1.980	7.7%
Barberán e Uriel (2007)	Carga-beneficio (incluíndo Seguridade Social)	3.850	11,03%

	Carga-beneficio (excluíndo Seguridade Social)	2.924	8,36%
Sánchez Maldonado (2002)	Carga-beneficio	2.142	8,30%
Ministerio de Economía e Facenda (2005)	Carga-beneficio	3.338	7,19%
	Fluxo monetario	3.822	8,23%
Sistema de Contas Públicas Territorializadas (2011)	Carga-beneficio (bruto)	6.044	10,80%
	Carga-beneficio (relativo)	3.240	5,79%
Sistema de Contas Públicas Territorializadas (2012)	Carga-beneficio (bruto)	6.227	11,40%
	Carga-beneficio (relativo)	3.946	7,21%
Sistema de Contas Públicas Territorializadas (2013)	Carga-beneficio (bruto)	6.653	12,33%
	Carga-beneficio (relativo)	3.701	6,86%
Sistema de Contas Públicas Territorializadas (2014)	Carga-beneficio (bruto)	5.795	10,80%
	Carga-beneficio (relativo)	3.692	6,85%

Fonte: elaboración propia a partir de Ministerio de Economía e Facenda, Uriel (2006) e SCPT.

Unhas das investigacións que podería ser resaltada debido a que recolle unha serie histórica do saldo das balanzas fiscais para todas as CCAA é a elaborada por Barberán e Uriel (2014)², no cal se elbaoran as balanzas fiscais para o período 1991-2011, empregando a metodoloxía carga-beneficio. Neste traballo pódese obter o saldo da balanza fiscal de Galicia tendo en conta ou non, o saldo da Seguridade Social. Desta forma, o saldo medio que se obtén para Galicia coa Seguridade Social é de 2.991 millóns de euros. Se non se ten en conta a Seguridade Social, o saldo medio sería de 2.277 millóns de euros. Así pois a porcentaxe media da Seguridade Social no resultado da balanza fiscal sitúase para dito período ao redor do 28%.

² Este traballo é un actualización de Barberán e Uriel (2007)

Como se indicou, case ningún traballo de relevancia foi executado exclusivamente dende Galicia, a excepción do elaborado por Caramés (2004). En dito informe o autor calcula o saldo fiscal para Galicia dende as dúas principais metodoloxías: fluxo monetario e carga-beneficio e para o período que vai dende o ano 1991 até o ano 1997. Os principais resultados destácanse na seguinte táboa

Táboa 1: Resultado Balanza Fiscal de Galicia 1991-1997. Carga-beneficio e Fluxo Monetario (con e sen Seguridade Social). Millóns de euros.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Fluxo monetario sen SS	-909	-492	-95	-571	-153	-823	-993
Fluxo Monetario con SS	1.013	1.802	2.250	1.750	2.408	2.455	1.700
Fluxo Monetario (con SS e neutralizada)	628	1.597	1.178	1.231	1.184	2.150	1.236
Carga-beneficio sen SS	-597	-179	148	-386	67	-542	-787
Carga-beneficio con SS	1.080	2.141	2.547	1.972	2.666	2.765	1.930
Carga-beneficio (con SS e neutralizada)	829	1.864	1.477	1.274	1.910	2.416	1.371

Fonte: elaboración propia a partir de Caramés (2004).

Galicia, sen ter en conta a Seguridade Social, mantería un déficit na súa balanza fiscal tanto dende a perspectiva fluxo monetario como dende a de carga-beneficio fóra dos anos 1993 e 1995, cuxos saldos serían, desde a óptica do beneficio de 148 e 67 millóns respectivamente. Así pois, só cando se engade o

saldo da Seguridade Social, o resultado da balanza fiscal de Galicia varía e pasa a ser superavitaria (Galicia recibiría mais recursos dos que aporta).

Asumindo o debate constante que existe ao redor da balanza fiscal, o presente traballo ten como obxectivo fundamental elaborar a balanza fiscal de Galicia para os anos 2002-2013, dende a perspectiva fluxo monetario. Ademais, tamén se ten por obxectivo establecer unha separación entre dous hipotéticos saldos fiscais: o saldo da balanza fiscal básica e a saldo da balanza fiscal ampliada. Isto é, en primeiro lugar e no presente traballo, trátase de presentar o saldo da balanza fiscal básica, a cal ten en conta soamente as transferencias da Administración Central a Galicia, o gasto en bens e servizos e persoal e o investimento. Posteriormente estimarase o saldo da balanza fiscal ampliada, onde se engade o gasto financeiro e en protección social.

O presente traballo estrutúrase da seguinte forma. No apartado 2 desenvólvese a metodoloxía para o cálculo da balanza fiscal. No punto 3 calcúlase o saldo fiscal básico para Galicia e lévase a cabo unha análise dos resultados. Finalmente, no punto 4, expóñense as principais conclusións.

2. Elaboración da Balanza Fiscal Básica de Galicia para o período 2002-2013

2.1 Supostos establecidos

1. O primeiro aspecto fundamental da metodoloxía empregada neste traballo, é que a balanza fiscal de Galicia dividirémola en dúas subbalanzas. A primeira delas e a que se calcula neste traballo é a que denominaremos como a “balanza fiscal básica”, onde soamente tense en conta o gasto territorializado en Galicia é que se materializa en transferencias da Administración central á Comunidade Autónoma, gasto en bens e servizos e persoal e o investimento real. Posteriormente indicarase o saldo da “balanza fiscal ampliada”, onde se engaden os gastos financeiros e en protección social. Os motivos polos cales se realiza esta diferenza fundaméntanse en:
 - a. Poder diferenciar con claridade a natureza do gasto. O saldo fiscal dun territorio recolle información contable moi diversa e que responde a lóxicas moi diferentes. Así, se non diferenciamos correctamente a natureza do gasto estamos realizando unha lectura incorrecta e parcial do saldo fiscal dun territorio.
 - b. Separar o recibido por Galicia en bens e servizos e investimentos e o recibido polo Estado en forma de rendas individuais (protección social).
 - c. Diferenciar con claridade aquel gasto que se materializa de forma real (bens e servizos e investimento) con aquel outro gasto que non recibe un territorio de forma material, senón que responde a unha determinada lóxica de imputación, como son os gastos financeiros, e

que, polo tanto, dependendo das hipóteses empregadas, o gasto imputado pode variar moi significativamente.

- d. Poder separar aquel gasto que é financiado a través dos impostos directos e indirectos, con aquel outro gasto que se financia a través dun sistema específico, como é o caso da Seguridade Social.
2. O período seleccionado para a construción da balanza fiscal de Galicia será 2002-2013, o cal é dividido en dous subperíodos, 2002-2010 e 2011-2013, debido a dúas razóns principalmente. A primeira razón é que non hai datos homoxéneos dispoñibles para o conxunto dos anos, polo tanto se non facemos esa separación correríamos o risco de ofrecer un resultado global que mestura fontes de datos diferentes. Así para primeiro período empregaremos para a imputación do gasto as memorias da delegación do goberno en Galicia (onde se indica o gasto executado en persoal, bens e servizos e investimentos) para a estimación do gasto, mentres que no segundo período, empregárase o SICOP (Sistema de Información Contable). O punto clave é que o SICOP non é de acceso público e soamente está dispoñible para aquel período para o cal foi realizado o Sistema de Contas Públicas Territorializadas.

Ao mesmo tempo, a selección de dito período permitiranos comparar dúas etapas económicas moi diferentes. A primeira delas vai dende ou 2002 ate o 2009, que ven caracterizada por unha fase de grande expansión económica e a segunda etapa é a que vai do 2010-2013, caracterizada por unha forte crise económica. Desta forma, abarcando estes anos seleccionados, poderase analizar e comparar cal é o papel xogado polo Estado a través da política de redistribución dos recursos públicos en dúas fases económicas diferentes.

3. O método seleccionado para a construción da Balanza fiscal de Galicia, segue a grandes liñas a de fluxo monetario³. A razón pola cal é establecida esta metodoloxía baséase nos seguintes puntos.
 - O primeiro punto está relacionado co feito de que Galicia non rexistra, a excepción do traballo sinalado de Caramés (2004) e do presentado polo Ministerio de Facenda no ano 2005, ningún traballo académico que analice as balanzas fiscais dende a perspectiva fluxo monetario. Desta forma, Galicia non conta con ningunha información recente que identifique cal é o saldo fiscal da Comunidade dende dita perspectiva para unha serie histórica.

³ Aínda que a metodoloxía empregada é a de Fluxo Monetario, resulta importante sinalar que para a imputación de determinados ingresos e gastos empregáranse criterios propios.

- Outro aspecto clave é que a metodoloxía carga-beneficio esixe o acceso a fontes de información moi amplas, as cales non son de libre acceso para unha gran maioría dos investigadores. Desta forma a recollida de información fiscal e contable, precisa da colaboración permanente da Administración Pública. (Esta é a razón pola cal se observa que o Sistema de Contas Públicas Territorializadas, está construído a través da iniciativa do propio Ministerio de Facenda).
- Por outra parte, a principal razón pola que se opta pola metodoloxía fluxo monetario é que a través deste traballo procúrase analizar exclusivamente a contraprestación que recibe un territorio (neste caso Galicia) por parte da Administración Xeral, polos recursos que achega aos ingresos totais do Estado. Desta forma como non se está medindo a equidade, nin tampouco se pretende facer unha comparativa homoxénea entre os diversos territorios de España en termos de agregados orzamentarios moi diversos, a única metodoloxía interesada é pois a de fluxo monetario.

2.2 Imputación dos ingresos achegados por Galicia

Os ingresos considerados representan o 87% dos ingresos totais do Estado (non se consideran as operacións financeiras).

A cuestión máis relevante a resolver á hora de efectuar a imputación territorial dos ingresos é diferenciar entre quen soporta un imposto e quen o paga finalmente. Isto é, en determinados tipos de impostos aqueles axentes sobre os que recae o gravame non son os que finalmente realizan o pago, senón que estes trasládano cara outros axentes. Si os que realizan o pago do imposto foran ao mesmo tempo os que o soportaron, efectivamente non habería ningún problema de cálculo, simplemente obteríase o dato directamente do axente que realiza o pago, pero como nunha gran parte dos impostos existe translación da carga e por tanto, resulta necesario levar a cabo unha serie de cálculos.

Impostos directos

IRPF: En principio todo indica que neste imposto e aplicando o método fluxo monetario, o axente que o soporta é o mesmo que realiza o pago. Con todo, se a imputación se realizara a través do método carga-beneficio sería posible a existencia dalgún grao de translación do imposto. Aínda que hai algúns autores como Uriel e Barberán (2007) que realizan algúns axustes, no presente traballo óptase por imputar a parte estatal da cota resultante da autoliquidación que é proporcionada polas estatísticas da Axencia Tributaria.

Ademais resulta preciso destacar que a través desta metodoloxía recóllese parte da progresividade do imposto e certo grao de translación. Polo tanto esta fonte podería ser empregada para a elaboración das balanzas fiscais dende as dúas metodoloxías.

Imposto sobre a Renda do Non Residentes e Imposto sobre primas de seguro: Aínda que na metodoloxía carga-beneficio non se realiza a imputación de devanditos impostos, dende o punto de vista fluxo monetario si son considerados. A imputación é directa.

Imposto de Sociedades: Resulta un dos impostos máis polémicos, posto que o cálculo do mesmo produce moitas incertezas. Este imposto en principio podería ser trasladado, é dicir, quen finalmente pagaría este imposto serían os consumidores a través da subida dos prezos. Pero realmente tampouco existe ningún estudo que verifique dita posibilidade.

Así pois, son diversas as hipóteses que se realizan co obxectivo de precisar a contía de devandito imposto. A primeira delas asume que non existe translación e que polo tanto son os accionistas os que teñen que facer fronte ao pago. O método de imputación desde este punto de vista, consiste en empregar como indicador o excedente bruto de explotación.

Outra das hipóteses consiste en considerar que existe translación e que son os consumidores, vía subida de prezos, os que cargan con este imposto. O criterio de imputación resulta ser o consumo final dos fogares. Por último e sendo quizais o método máis empregado por autores como Caramés (2004), Barberán e Uriel (2007), realízase un reparto dun terzo entre accionistas, consumidores e traballadores.

No caso do grupo de expertos que elaboran as balanzas fiscais de Cataluña, impútanse a través do excedente bruto de explotación ou, o que sería o incluso a diferenza entre o VEB e o custo de persoal.

No informe sobre o Sistema de Contas Públicas Territorializadas, tal imposto impútase a través da seguinte forma: 1/3 en proporción aos ingresos das rendas societarias acorde coa residencia dos seus perceptores, 1/3 en proporción á remuneración de asalariados e 1/3 en función a un indicador de consumo, en concreto a electricidade.

No presente traballo, este imposto é imputado a través do PIB, posto que se considera que a través desta variable abárcanse os tres sectores implicados; os accionistas a través do beneficio empresarial, os empregados a través da retribución dos asalariados e os consumidores a través dos prezos de bens e servizos, todos eles compoñentes do PIB.

Impostos Indirectos

IVE: O indicador de imputación territorial é o índice de consumo elaborado polo INE, para a o cálculo do sistema de financiamento autonómico.

Impostos Especiais: Nesta partida estaríamos incluíndo os impostos sobre: alcol e bebidas derivadas, cervexas, produtos intermedios, tabaco e hidrocarburos. Para a imputación destes impostos empregamos o mesmo método que no caso do IVE é dicir, a través do índice de consumo territorial que establece o INE.

Outros Ingresos

Neste apartado estamos a incluír: imposto tráfico exterior. taxas, prezos públicos e outros ingresos, ingresos patrimoniais, transferencias correntes de Comunidades Autónomas e transferencias de capital de Comunidades Autónomas.

Con respecto ao imposto sobre tráfico exterior, resulta preciso indicar que se trata das tarifas arancelarias aplicadas ás importacións de produtos doutros países e que é trasladado á consumidores vía prezos. A imputación territorial realízase neste traballo a través do PIB (resulta indiferente que a metodoloxía empregada sexa carga-beneficio ou fluxo monetario), aínda que en moitos traballos emprégase o consumo final dos fogares.

As taxas, prezos públicos e outros ingresos fan referencias aos ingresos obtidos polo Estado por determinados servizos que presta, tales como: taxas académicas, expedición de DNI e pasaporte, espectáculos, exposicións, etc. Tanto si se emprega a metodoloxía carga-beneficio como a de fluxo monetario, a imputación territorial efectúase a través da porcentaxe de poboación galega sobre a total do Estado.

Os ingresos que obtén o Estado pola explotación ou venda do seu patrimonio, son os considerados ingresos patrimoniais. Nesta partida consideraríanse, por exemplo, os ingresos obtidos pola Lotaría e Apostas do Estado ou tamén os dividendos do Banco de España. A imputación territorial tamén e realizada a través do PIB.

Por último, estarían as transferencias correntes. Estas fan referencias aos recursos, condicionados ou non, recibidos polo Estado sen contrapartida directa e destinadas a financiar operacións correntes. Aínda que as transferencias recollen as que proceden de Organismos Autónomos, Seguridade Social, empresas persoais, familias e do exterior, entre outras, neste traballo están a considerarse as transferencias que recibe o Estado das Comunidades Autónomas. A imputación territorial realizaríase a través da porcentaxe de poboación galega sobre a total do Estado.

O punto clave que debe ser destacado con respecto ás transferencias correntes das CCAA ao Estado central, é que estas se corresponden coas devolucions do financiamento autonómico, principalmente do Fondo de Suficiencia. Isto é, as devolucions que teñen que facer as Comunidades Autónomas como consecuencia dunhas previsións orzamentarias que non coinciden co finalmente recadado.

Ingresos Organismos Autónomos

Nestes ingresos consideramos as taxas, prezos públicos e outros ingresos, ingresos patrimoniais e as transferencias de capital (de Sociedades Públicas, Empresas Persoais e Familias e Institucións sen Fin de Lucro). Así pois, os ingresos considerados soamente supoñen unha media do redor do 5% dos ingresos totais dos Organismos Autónomos.

A imputación territorial das partidas seleccionadas realízase, independentemente da opción carga-beneficio ou fluxo monetario, no caso das taxas e outros ingresos e ingresos patrimoniais, a través do PIB, mentres que para o caso das transferencias correntes e de capital leva a cabo a través da poboación.

Ingresos Empresas Publicas

Un aspecto considerable é o que fai referencia á forma de financiamento das empresas públicas. Así pois e seguindo a metodoloxía aplicada polo grupo de expertos que elaboran as balanzas fiscais de Cataluña, si estas empresas son financiadas a través do Estado ou da Unión Europea, estar a falar duns investimentos realizados pola Administración Pública, con todo si o financiamento realízase, en gran medida, polos ingresos de explotación obtidos (como é o caso de AENA e Portos do Estado) deberíanse incluír os ingresos que se obteñen nos diferentes territorios nos que operan. Desta forma, no presente traballo están a imputarse os ingresos de explotación de AENA e Portos do Estado.

2.3 Imputación do gasto do Estado en Galicia para o período 2002-2013

a. Período 2002-2010

Como se indicou no punto 2.1, para o período 2002-2010, a imputación do gasto realizarase en base ás Memorias da Delegación do Goberno en Galicia. Dita fonte ten en conta exclusivamente o gasto que se executa directamente en Galicia, pero non considera outros determinados gastos que tamén afectan o territorio, mesmo dende a perspectiva fluxo monetario. Este sería ou caso por exemplo daquel gasto que vai directamente dende o Estado central á poboación galega sen intermediación algunha da Xunta de Galicia ou de calquera outro nivel de goberno autonómico; gasto en defensa, determinado gasto en educación, ou aquel outro que non vai destinado ao territorio galego ou á poboación galega de forma directa pero onde Galicia tamén sae beneficiada. Este sería ou caso das subvencións e apoio ao transporte terrestre ou das axudas ao desenvolvemento industrial.

Debido ás razóns expostas, así coma tamén, debido ao volume de información obtida, e á complexidade que supón tratala e principalmente ás limitacións cales nos atopamos para poder acceder ás principais fontes de datos, cómpre previamente indicar os axustes que se realizaron para poder facer fronte a tales barreiras.

- **Gasto en Defensa**

Co obxectivo de corrixir ou máximo posible o marxe de erro do cálculo do gasto realizado pola Administración Central en Galicia, o gasto realizado por dito Ministerio en Galicia realizouse do seguinte xeito:

1. Calcular a porcentaxe de efectivos das FFAA en Galicia sobre o total do Estado.
2. Imputar dita porcentaxe sobre o gasto en persoal do Ministerio de Defensa.
3. Calcúlanse os gastos en bens e servizos de Defensa en Galicia (imputación directa a través das Memorias da Delegación do Goberno en Galicia).
4. Finalmente, para obter o gasto final de Defensa en Galicia, sumar o gasto en persoal e o gasto en bens e servizos.

- **Financiamento Autonómico e Local**

Nesta partida cuantificamos as transferencias procedentes do Estado, as cales correspóndense co financiamento autonómico.

Resulta importante diferenciar entre os fondos que recibe no período 2002-2009 e que se corresponden co modelo de financiamento autonómico do ano 2001 e cos fondos recibidos no ano 2010, que se corresponden co modelo de financiamento do ano 2009.

Así para o primeiro período o fondo recibido correspóndese co Fondo de Suficiencia Global, mentres que para o ano 2010, os fondos que se teñen en conta son: Fondo de Suficiencia Global, Fondo de Garantía e Fondo de Convergencia.

Con respecto ao financiamento local, obtívose a través dous orzamentos liquidados das EELL, aos cales se teñen acceso a través da páxina web do IGAE (Intervención Xeral da Administración do Estado).

Gasto Territorializado:

No gasto territorializado téñense conta os gastos da Administración Central en bens e servizos e en persoal en Galicia. Tamén se recollen as Transferencias Correntes e as Transferencias de Capital e Investimento.

As memorias da Delegación proporcionan o investimento do Estado en Galicia, cun alto grao de desagregación. Recóllese ou total de: investimento da Administración Xeral do Estado na Comunidade Autónoma, investimento en Organismos Autónomos que teñen presenza en Galicia e o investimento en Empresas Públicas e Sociedades Mercantís Estatais.

Por outra banda, a través da metodoloxía fluxo monetario non se ten en conta determinadas partidas de gasto, xa que se considera que non teñen un impacto directo no territorio ou que dito impacto non resulta posible estimar. Por exemplo, obviamente o gasto en asuntos exteriores ten unha determinada incidencia na dinámica política e económica no conxunto do Estado, mais ese impacto e especialmente para un só territorio, non pode ser estimado. As relacións financeiras coa UE, como foi exposto, tamén son excluídas, xa que o obxectivo da elaboración da balanza fiscal neste traballo é analizar exclusivamente a relación fiscal e a redistribución de recursos entre Galicia e a Administración Central. A débeda pública, seguindo outros traballos, como o de De la Fuente et al. (2014) e o elaborado pola Generalitat de Cataluña, tampouco se considera, xa que esta sería estimada a través dos gastos financeiros que representa.

Tampouco se consideran outros gastos asociados á superestrutura do estado: Casa da súa Maxestade, Cortes Xerais, Tribuna de Contas, Tribunal Constitucional, Consello de Estado, Goberno do Poder Xudicial e Presidencia.

b. Período 2011-2013

O enfoque fluxo monetario atribúe o gasto estatal no territorio onde se producen os bens e proporciónanse os servizos. Neste caso, a imputación do gasto que realiza o Estado de forma territorializada non presenta destacables problemas posto que se fai de forma directa, seguindo basicamente o criterio de asignación que realiza o Estado a través do SICOP.

Con todo, existe unha parte do gasto que non está territorializada, o que implica adoptar unha serie de hipótese para a súa imputación.

En cada un dos programas de gasto do SICOP, a parte non distribuída xeograficamente por Comunidades Autónomas pódese atopar dividida en tres grandes códigos: varias comunidades, estranxeiro e non rexionalizable. Os criterios adoptados para cada un destes gastos son os seguintes:

- Código de "varias comunidades" (VC), inclúe aqueles gastos que se realizan en diferentes provincias e rexións e que son dificilmente territorializados. Esta partida impútase xeograficamente da súa porcentaxe de territorialización. Código de "estranxeiro" inclúe todos os fluxos de caixa atribuídas

xeograficamente fora do país (o persoal designado no exterior, transferencias externas, etc). A aplicación da metodoloxía fluxo monetario omite este código.

- Os gastos clasificadas como "non rexionalizables" (NR) recolle os gastos que, pola súa natureza, son moi difíciles de atribuílos a unha área xeográfica específica.
- Na contabilización do SICOP, tampouco se teñen en conta os activos financeiros que son identificados como préstamos a curto e longo prazo, nin tampouco aqueles activos financeiros en Empresas Públicas, xa que estes son contabilizados a través do investimento.
- Con respecto ao recibido polo Financiamento Autonómico e Financiamento Local, o SICOP tamén nos proporciona de forma directa os fondos recibidos por Galicia correspondentes a tales partidas.
- Con respecto ao gasto en Defensa, para os anos 2011-2013, non se leva a cabo ningunha hipótese de imputación, xa que o SICOP proporciónanos a cifra exacta de gasto territorializado en Galicia
- Na partida de investimentos recóllese o total de: investimento da Administración Xeral do Estado na Comunidade Autónoma, investimento en Organismos Autónomos que teñen presenza en Galicia e o investimento en Empresas Públicas e Sociedades Mercantís Estatais. Os datos son obtidos da Memoria da Delegación da Administración Central en Galicia.

Táboa 3: Hipótese de imputación do gasto da Administración Central en Galicia.

	Fluxo Monetario	Carga Beneficio (SCPT)
Servizos públicos básicos		
Defensa	O gasto é contabilizado a través do gasto directamente territorializado	Poboación
Xustiza	O gasto é contabilizado a través do gasto directamente territorializado. O gasto imputado a Galicia de Varias Comunidades e Non Rexionalizable, impútase a Galicia a través da porcentaxe do gasto en salarios en Galicia sobre o total en España.	Localización do gasto con corrección estándar por desbordamentos cando procede despregue de efectivos corpos xudiciais e de seguridade
Seguridade Cidadá e Institucións penais	Para prográmao SEGURIDADE CIDADÁ o gasto é contabilizado a	Localización do gasto con corrección estándar por desbordamentos cando

	<p>través do gasto directamente territorializado. A contía que corresponde o código de Varias Comunidades e Non Rexionalizado é imputada a través do peso do gasto territorializado en Galicia e do número de efectivos de forzas e corpos de seguridade do Estado existentes en Galicia con respecto o total do Estado.</p> <p>Para programa CENTROS E INSTITUCIÓNS PENAIS, o gasto é contabilizado a través do gasto directamente territorializado. A contía que corresponde o código de Varias Comunidades e Non Rexionalizado é imputada a través do peso do gasto territorializado en Galicia.</p> <p>Finalmente o programa FORZAS E CORPOS EN RESERVA e FORMAC. FORZAS E CORPOS DE SEGUR. DEL ESTADO é imputado a través do número de efectivos da Garda Civil en Galicia con respecto o total.</p>	<p>procede Despregamento de efectivos corpos xudiciais e de seguridade ou poboación total para servizos xerais e de apoio.</p>
Política exterior	Non se considera	Poboación
Producción de bens de carácter público		
Sanidade	Imputación directa. Gastos en diversas CCAA e non rexionalizables segundo porcentaxe gasto territorializado.	Localización do gasto e poboación equivalente a efecto do gasto sanitario para servizos xerais e de apoio.
Educación	Imputación directa. Gastos en diversas CCAA e non rexionalizables	Localización do gasto e poboación equivalente a efecto do gasto sanitario

	<p>segundo % gasto territorializado. Aínda que o SICOP asigna todo o gasto da UNED a Madrid, no presente traballo óptase por imputar devandito gasto a Galicia da seguinte forma: emprégase a porcentaxe do número de alumnos en Galicia con respecto o total existente en España. Para o ano 2011, o número de alumnos da UNED en Galicia</p>	<p>para servizos xerais e de apoio.</p>
Cultura	<p>Imputación directa. Gastos en diversas CCAA segundo % gasto territorializado e o gasto non territorializado é imputado a Madrid</p>	<p>Localización do gasto e poboación por parte dos programas de interese nacional. Corrección por desbordamento cando compra.</p>
Actuacións de carácter económico		
Agricultura, pesca e alimentación	<p>Imputación directa. Gastos en diversas CCAA a Madrid e gasto non territorializado segundo % gasto territorializado e VAB agrario e pesqueiro</p>	<p>Residencia dos beneficiados polas axudas e na súa falta localización da produción subvencionada, VAB sectorial para servizos sociais e certos programas de ámbito nacional.</p>
Industria e enerxía	<p>Imputación directa. Gastos en diversas CCAA a Madrid e gasto non territorializado segundo % gasto territorializado e VAB industrial</p>	<p>Residencia dos beneficiados polas axudas e na súa falta localización da produción subvencionada, VAB sectorial para servizos sociais e certos programas de ámbito nacional.</p>
Comercio e turismo	<p>Para o programa de gasto COORDINACIÓN E PROMOCIÓN DEL TURISMO o gasto é contabilizado a través do gasto directamente territorializado, a contía que corresponde o código de Varias</p>	<p>Residencia dos beneficiados polas axudas e na súa falta localización da produción subvencionada, VAB sectorial para servizos sociais e certos programas de ámbito nacional.</p>

	<p>Comunidades e Non Rexionalizado é imputada a través do peso do número de turistas en Galicia con respecto o total do Estado.</p> <p>Para o resto de programas, o gasto é contabilizado a través do gasto directamente territorializado. A contía que corresponde o código de Non Rexionalizado é imputada a través do peso do gasto territorializado en Galicia. Varias Comunidades impútase directamente a Madrid.</p>	
Subvencións o transporte	<p>Gastos territorializables (imputación directa) diversas CCAA (subvencións a usuarios de autoestradas) segundo territorialización e non rexionalizables segundo % gasto territorializado</p>	<p>Localización do investimento mais índices de tráfico de pasaxeiros (por residencia) e mercadorías (orixe e destino) excepto nas actividades de ámbito local (como metros ou transporte colectivo urbano)</p>
Infraestruturas	<p>Imputación directa.</p>	<p>Localización do investimento mais índices de tráfico de pasaxeiros (por residencia) e mercadorías (orixe e destino) excepto nas actividades de ámbito local (como metros ou transporte colectivo urbano)</p>
I+D+i	<p>Imputación directa. Diversas CCAA e gastos non rexionalizables segundo porcentaxe gasto territorializado, investigadores I+D en cada territorio.</p>	<p>Poboación</p>
Outras actuacións de carácter económico	<p>Imputación directa. Diversas CCAA e gastos non rexionalizables segundo % gasto territorializado e parte a Madrid</p>	<p>Poboación</p>

Actuacións de carácter xeral		
Alta dirección	Imputación directa.	Poboación
Servizos de carácter xeral	Imputación directa. Gastos non rexionalizables segundo % gasto territorializado	Poboación
Administración financeira e tributaria	Imputación directa.	Poboación
Transferencias a outras Administracións Públicas	Imputación directa	Localización do gasto
Débeda pública	A imputación dos gastos financeiros do período 2011-2013, realízase en función do recibido por Galicia dos diferentes fondos creados polo Estado para o rescate das Administracións Rexionais e sector persoal e en función do gasto territorializado en Galicia para tales anos	En proporción ao gasto público territorializado que puido ser financiado en parte con débeda pública. Exclúense as partidas orzamentarias das CCAA e EELL, as axudas europeas e os investimentos e excedentes de AENA e as sociedades concesionarias de autoestradas de peaxe.
Actuacións de protección e promoción social		
Servizos sociais e promoción social	Imputación directa. Diversos gastos CCAA segundo % gasto territorializado.	Residencia dos beneficiarios das prestacións
Fomento da ocupación	Imputación directa. Diversos gastos CCAA e gasto non rexionalizable segundo % gasto territorializado	Localización do gasto
Acceso á vivenda e fomento da edificación	Imputación directa. Diversos gastos CCAA e gasto non rexionalizable segundo % gasto territorializado .	Localización do gasto

Fonte: elaboración propia.

Como no período anterior, a través da metodoloxía fluxo monetario non se ten en conta determinadas partidas de gasto que foron indicadas no apartado b.

3. Saldo da Balanza Fiscal Básica de Galicia 2002-2013 e análise das principais partidas

Tendo presente, como foi exposto anteriormente, que a base de datos empregada para a estimación do gasto en Galicia non é a mesma ao longo do período, neste apartado lévase a cabo unha análise xeral da balanza fiscal básica de Galicia para o período de estudo, 2002-2013, poñendo de manifesto aqueles aspectos que teñen unha importante influencia sobre o saldo final obtido.

Se dividimos o período en tres fases, pódense observar diversas tendencias. A primeira delas é a que vai dende o ano 2002 ata o ano 2007, onde o saldo fiscal de Galicia é negativo durante tódolos anos, o que implicaría que Galicia estaría a achegar mais recursos dous que recibe por parte da Administración Central. Como media Galicia estaría a achegar durante eses anos ao redor de 6.651 millóns de euros en termos nominais, mentres que estaría recibindo 5.962 millóns, polo que o saldo medio acadaría os -435 millóns de euros. Durante este período os ingresos crecen un 49,33% mentres que os gastos crecen un 46,03%.

De forma detallada nos ingresos, o IPRF crece nun 50%, o IVE faíno nun 24,4% e o Imposto de Sociedades mais que se duplica, pasando de 1.202 millóns no ano 2002 a 2.507 millóns no ano 2007.

Pola parte dos gastos, a partida que mais se incrementa é a do financiamento autonómico, xa que se no 2002 acadaba os 2.577 millóns de euros, no 2007 supoñía 3.891 millóns de euros. O gasto territorializado incrementouse nun 40,6%, o segundo maior crecemento.

Polo tanto, ante estes datos, podemos dicir que un dos grandes déficits que presenta o gasto da Administración Central en Galicia durante estes anos, é aquel que ten que ver co investimento. Galicia foi uns dous territorios que menos investimento recibiu con respecto ao total. Non no ano 1995, Galicia recibía ou 2,2% do investimento total do Estado. Non no ano 2005, o investimento recibido era do 2%, practicamente o mesmo.

A seguinte fase é a que se observa unha vez comezada a crise económica no ano 2008. Para os anos 2008, 2009, 2010, e 2011, Galicia mantén un saldo fiscal positivo é dicir, estaría recibindo mais do que achega por parte da Administración Central. Isto sería debido a que os ingresos públicos caeron nunha maior proporción do que o fixeron os gastos. Desta forma, como media para tales anos, Galicia aportou anualmente 6.627 millóns de euros mentres que recibía 6.969 millóns de euros.

Neste período pódense sinalar os diferentes aspectos.

1. Durante esta etapa comezan a rexistrarse descenso considerados na recadación dos diferentes impostos, mais o mesmo tempo tamén se levan a cabo reformas fiscais, como a do incremento do IVE no ano 2010 ou a modificación do IRPF, eliminando a dedución dos 400 euros. No conxunto do período 2008-2011, o IRPF diminúe nun 30%, o Imposto de Sociedades faino nun 36% e os Impostos Especiais, nun 31%. Pola contra, o único imposto que se consegue manter durante estes anos foi o IVE, que pasa de 1.665 millóns no ano 2008 a 2.650 millóns no ano 2010, para volver descender ata 1.806 millóns no ano 2011.

2. A través do gasto territorializado, tratouse de facer política anticíclicas, co cal prodúcese un incremento deste durante os anos 2009 e 2010. Finalmente no ano 2011, o gasto territorializado cae bruscamemente, dando remate á política económica anticíclica.

3. Resulta importante destacar o que acontece co financiamento autonómico. No ano 2009 prodúcese unha significativa caída de dita partida con respecto ao 2008. Para o ano 2010 (no cal entra en vigor o novo modelo de financiamento) e no ano 2011 volve a ascender.

4. Outro aspecto que cómpre ter en conta é a contabilización do gasto en defensa. Resulta importante lembrar que os gastos calculados no ano 2011, están feitos en base o SICOP. Para dito ano o gasto imputado a Galicia acada os 360 millóns de euros, o que equivale a 100 millóns de euros mais ca no ano 2010, coas súas correspondentes implicacións non saldo fiscal.

Por último, teríamos vos anos 2012 e 2013, onde Galicia pasaría de novo a ter un déficit non seu saldo fiscal que derivaría dá combinación de diversos factores.

1. Un aumento dos ingresos públicos de 350 millóns de euros. Produciuse unha subida da recadación do IRPF e do Imposto de Sociedades, que deriva das reformas que se da nos dous impostos no ano 2012 e que compensan a caída que se da no IVE.

2. Polo lado dos gasto, o principal fenómeno a destacar é a destacada caída que se dá na partida correspondente a do financiamento autonómico, pasando de 2.588 millóns de euros non ano 2010 a 1.635 millóns non ano 2013, case 1.000 millóns de euros menos.

Esta caída débese principalmente a dous factores. O primeiro é a caída dos ingresos públicos, que provocou que os recursos totais do sistema descenderan moi intensamente. Galicia pasou duns recursos proporcionados polo sistema de 7.439 millóns no ano 2009, a uns recursos de 5.999 millóns no ano 2014.

O segundo aspecto é aquel que ten que ver cos anticipos a conta. Os ingresos dunha Comunidade Autónoma correspondentes ao financiamento autonómico, proveñen dunha estimación de ingresos que se fai para tal ano. Dous anos despois, liquidanse esas previsións.

O punto clave é que no ano 2010, realizáronse unhas previsións de ingresos excesivamente optimistas, o cal provocou, unha vez liquidado dito ano, que os ingresos reais foran moito mais baixos dos estimados. Como consecuencia a liquidación do ano 2010 dou como resultado que as CCAA, tiñan que devolver non seu conxunto un total de 22.491 millóns de euros, dos cales, 1.591 millóns, o 7% do total, correspondíanlle a Galicia.

3. Por outra banda o gasto militar imputado a Galicia tamén cae significativamente, pasando de 360 millóns non ano 2011 a 168 millóns no ano 2013. O mesmo acontece co gasto territorializado, que do ano 2011 ao ano 2013 descende en 477 millóns de euros. Esta caída dos gastos está relacionado co comezo dun período de axuste orzamentario.

Finalmente, se dividimos a serie histórica segundo a base de datos empregada para a imputación do gasto, obsérvase que para o período 2002-2010 (en base ás Memorias da Delegación) o saldo medio da balanza fiscal básica de Galicia é de 153,8 millóns de euros, cuns ingresos e gastos medios de 6.707 millóns e 6.553 millóns respectivamente. Para o período 2011-2013 (en base ao SICOP) o saldo fiscal é de -241,6 millóns, mentres que os ingresos medios acadan os 6.157 millóns e os gastos medios supoñen 5.916 millóns.

Concluindo e para o conxunto do período, o saldo fiscal básico de Galicia situouse nos -174 millóns de euros e representado o 0,4% do PIB o que pode ser considera como un saldo fiscal básico que se sitúa practicamente en equilibrio. Así os ingresos aportados acadarían como media os 6.570 millóns de euros mentres que os gastos, acadarían os 6.393 millóns de euros.

Táboa 4: Resultados balanza fiscal simple de Galicia, 2011-2013. Millóns de euros.

<i>Ingresos Estado</i>	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
IRPF	1.386	1.354	1.508	1.702	1.980	2.082	2.260	2.283	1.741	1.764	1.880	1.899
Rendas non residentes e p. seguros	25	18	28	30	42	56	59	45	57	71	71	85
Imposto Sociedades	1.209	1.228	1.438	1.765	2.057	2.506	1.538	1.205	986	985	1.212	1.136
IVE	1.783	1.880	1.961	2.188	2.406	2.219	1.665	1.157	2.650	1.806	1.230	1.740
Impostos Especiais	593	611	628	631	653	707	704	707	510	485	474	490
Outros	489	437	479	416	391	453	675	882	693	721	950	869
OOAA	79	89	89	90	116	105	101	109	97	103	89	81
EEPP	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	N/D	89	118	117	124	127	82
TOTAL	5.563	5.618	6.132	6.823	7.645	8.127	7.092	6.507	6.852	6.058	6.032	6.382
<i>Gastos Totais en Galicia</i>	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Financiamento Autonómico	2.577	2.763	2.842	3.210	3.613	3.891	3.225	1.873	2.588	2.279	2.015	1.635
Financiamento Local	661	744	752	987	816	915	927	1.336	1.110	864	947	997
Gasto territorializado	1.059	1.013	1.171	1.249	1.240	1.490	1.692	1.780	2.007	1.571	1.179	1.094
Defensa	278	255	227	241	259	293	254	265	259	360	192	168
Invest. Real	409	615	446	442	794	331	931	997	978	972	1.271	1.070
Invest. EEPP	152	128	97	304	286	750	565	612	276	457	233	443
TOTAL	5.136	5.518	5.535	6.433	7.008	7.670	7.594	6.863	7.218	6.503	5.836	5.408
Saldo	-428	-100	-597	-390	-637	-457	502	356	366	445	-196	-974
% saldo sobre PIB	-1,1	-0,24	-1,34	-0,82	-1,23	-0,81	0,87	0,63	0,65	0,8	-0,36	-1,78

Fonte: elaboración propia.

4. Conclusións

A metodoloxía empregada no presente traballo permitiunos analizar o saldo da balanza fiscal básica de Galicia para o período 2002-2013. Este saldo fiscal básico recolle o gasto en persoal, bens e servizos e investimentos do Estado en Galicia, mentres que non ten en conta a imputación do gasto financeiro nin o gasto en protección social.

Os resultados acadados indican que o saldo fiscal básico de Galicia sitúase en equilibrio cunha tendencia negativa. Como media para os anos 2002-2013 o saldo básico de Galicia representa o 0,40% do seu PIB, o que implica que os ingresos aportados por Galicia e o gasto que recibe por parte da Administración Central sitúanse practicamente no mesmo nivel.

Por outra banda os resultados acadados serven para poñer de manifesto a importancia da metodoloxía aplicada neste traballo, a cal permite observar o saldo fiscal atendendo á natureza do gasto. Este feito resulta ser fundamental, posto que fai cuestionar o valor aportado por un saldo fiscal bruto, isto é, un saldo que non permite diferenciar a natureza de gasto.

Deste xeito, a maioría de traballos realizados ofrecen un saldo fiscal bruto onde se mestura multitude de información contable e onde non se ten en conta a procedencia nin a lóxica a cal responde dito gasto. Coa metodoloxía aplicada neste traballo obtense un maior significado do saldo fiscal dun territorio, xa que se está identificando con maior precisión a procedencia do gasto e a que lóxica responde. Ao mesmo tempo este feito, permítenos analizar con maior detalle a acción redistributiva que leva a cabo a Administración Central entre os diferentes territorios, isto é, cales son os fundamentos nos que se basea o gasto executado pola Administración Central nun territorio.

Finalmente cómpre sinalar que para obter o saldo fiscal total de Galicia é preciso incorporar a este traballo o que será denominada como balanza fiscal ampliada. Nesa balanza fiscal ampliada, obterase un novo saldo fiscal para Galicia que será o resultado de incorporar o gasto financeiro no que incorre o Estado para poder proporcionar un ben ou servizo, neste caso a Galicia, e o gasto en protección social á balanza fiscal básica de Galicia.

Así unha vez estimada a balanza fiscal ampliada de Galicia, obterase un marco completo do saldo fiscal global de Galicia o cal nos proporcionará unha información moi detallada da relación entre os ingresos aportados por Galicia á Administración Central e o gasto da mesma en dito territorio.

5. Bibliografía

- Barberán, R. (2014): *Economía y política de las balanzas fiscales en España*. Thomson Reuters-Aranzadi. 1º edición. Navarra
- Barberán, R., Uriel, E. (2007): *Las balanzas fiscales de las Comunidades Autónomas con la Administración Pública Central (1991-2005)*. Fundación BBVA. 1º Ed.
- Borrell, J. (2015): *Las cuentas y los cuentos de la independencia*. Os libros da Catarata. 1º edición. Madrid.
- Bosch, N., Espasa, M. (2014): "Las balanzas fiscales; un tema polémico". *Balanzas Fiscales, IEB Report, I/2014*. 3-5.
- Caramés, L. (2004): *A solidariedade interterritorial en España: unha aproximación á balanza fiscal de Galicia*. CIEF. Fundación Caixa Galicia.
- Castells, A. (1979): "Balança fiscal de Catalunya: incidència fiscal de l'actuació de l'Estat". *Revista Econòmica (Banca Català)*, 54, 1-18.
- Castells, A., Parellada, M. (1983): *Els fluxos econòmics de Catalunya amb la resta d'Espanya i la resta del món. La Balança de pagaments de Catalunya, 1975*. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.
- Castells, A.; Barberán, R.; Bosch, N.; Espasa, M; Rodrigo, F., y Ruiz-Huerta, J. (2000): *Las balanzas fiscales de las Comunidades Autónomas (1991-1996). Análisis de los flujos fiscales de las Comunidades Autónomas con la Administración Central*. Editorial Ariel Economía/ Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autonòmics i Locals
- De la Fuente, A. (coord.). Barberán, R., Uriel, E. (2014b): "Informe sobre la dimensión territorial de la actuación de las Administraciones Públicas. Propuesta metodológica". *Fundación SEPI*. Disponible en: <http://www.fundacionsepi.es/investigacion/publicacions/otrasPublicaciones/Dimensi%C3%B3n%20territorial%20Act.%20AAPP%20proposta%20metodologica.pdf>
- Departament d'Economia i Coneixement Generalitat de Catalunya. Metodologia i càlcul de la balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central l'any 2011. Disponible en: http://economia.gencat.cat/ca/70_ambits_actuacio/analisi_finances_publicques/la_balanca_fiscal_de_catalunya_amb_l_administracio_central/
- Fernández, X., Lago, S. (2016): "Balanzas fiscales vs cuentas públicas territorializadas: Análisis y valoración de las diferencias". *Revista de Estudo Rexionais*, 105, 225-262.

López i Casanovas, G. (2014): "El debate de las balanzas fiscales: diálogo de sordos". *Balanzas Fiscales. IEB Report I/2014*. 10-13

Ministerio de Facenda. *Sistema de Cuentas Públicas Territorializadas (varios años)*. Disponible en: <http://www.minhafp.gob.es/é-É/CDI/Paginas/OtraInformacionEconomica/Sistema-contas-territorializadas.aspx>

Montasell, G., Sanchez, E. (2012): "Comparació internacional de lles balances fiscals de lles regionsamb o sector públic central: unha anàlisi de l'efecteredistributiu". *Papers de Treball. Genralitat de Catalunya. Departamento de Economía i Coneixement, 1*. Disponible en: http://economia.gencat.cat/web/.content/70_analisi_finances_publicues_financament_autonomic/arxius/financament/bibliografia/comparacio_internacional_de_lles_balances_fiscals.pdf

Trías Fargas, R. (1960): *La balanza de pagos interior*. Sociedad de estudios y publicaciones. Madrid.

Turnes, A. (2018): *Estudo dos fluxos fiscais directos e indirectos entre Galicia e a Administración Central. Unha análise a través da balanza fiscal básica e ampliada e dos fluxos interterritorias ocultos*. PhD. Thesis. University of Santiago de Compostela.

Uriel, E. (2006): "Las balanzas fiscales de las Comunidades Autónomas". *Investigaciones Regionales, 8*, 31-53. Disponible en: https://old.aecr.org/images//lmatgesArticles/2007/02%20URIEL.pdf?_ga=2.210894739.729590324.1524558222-177903108.1524558222

Vaillancourt, F. (2014): "Flujos fiscales regionales: cuantificación, determinantes y interpretación". *Balanzas Fiscales, IEB Report, I/2014*. 14-17.